

XVIII. Helsingin kaupungin valaistulaitoksen hallitus.

Helsingin kaupungin valaistulaitoksen hallituksen kertomus vuodelta 1905 on seuraavansisältöinen:

Selontekovuonna ovat Hallitukseen kuuluneet allekirjottaneet Schildt, puheenjohtaja, sekä Bergroth ja Öhman jäseniä. Varajäseniä olivat konsuli G. Paulig sekä insinöörit G. Zitting ja Fr. Rosberg.

Hallituksessa on käytön ja liikkeen valvontatyö ollut jaettuna samalla tapaa kuin edellisinä vuosina.

Kaasulaitoksen virkailijakunnassa ei ole sattunut mitään muutoksia. Kaasunhinta on ollut sama kuin edellisenä vuonna.

Arvonlisäykset kaasulaitoksen vakinaiisiin tileihin.

Pääputkiverkko.

Seuraavat uudet pääputket on laskettu allamainittujen katujen alle:

Katajanokan kanava	33 m	200 mm	putkea	<i>Smk</i>	1,444: 87
Päävahdintori	55 »	150 »	»	»	922: 73
Tehtaankatu	340 »	150 »	»	»	5,757: 59
Unioninkatu	85 »	125 »	»	»	910: 28
Antinkatu	691 »	125 »	»	»	7,491: 32
Hietalahden länsiranta	296 »	125 »	»	»	4,074: 08
Läntinen Viertotie	195 »	125 »	»	»	2,019: 89
Puutarhakatu	80 »	100 »	»	»	784: 71
Nikolainkatu	274 »	100 »	»	»	3,141: 33
Mariankatu	137 »	100 »	»	»	1,740: 13
Merikatu	47 »	100 »	»	»	565: 24
Punavuorenkatu	99 »	100 »	»	»	1,025: 45
Perämiehenkatu	211 »	100 »	»	»	2,183: 32

Laivurinkatu	165 m	75 mm putkea	Smk	844: 27
Huvilakatu	318 »	75 » » »		2,237: 42
Tokankatu	33 »	75 » » »		327: 75
Pietarinkatu	192 »	75 » » »		1,330: 80
Rahapajanranta	192 »	75 » » »		1,256: 30
Kanavakatu	450 »	75 » » »		3,982: 55
Sipulisaarenkatu	162 »	75 » » »		1,366: 20
Ankkurinkatu	99 »	75 » » »		844: 21
I. Satamakatu	118 »	75 » » »		1,021: 62
Kruunuvuorenranta	55 »	75 » » »		448: 31
Kruunuvuorenkatu	148 »	75 » » »		1,134: 26
Kammionkatu	129 »	75 » » »		832: 25
Yhteensä 4,604 m				Smk	47,686: 88

Tästä vähenee kaduista otettujen putkien arvo Smk 260: —
 Yhteensä Smk 47,426: 88

Rahapajanrannan ja Unioninkadun alaisia putkijohtoja varten myön-
 netyistä varoista, joita töitä 1905 vuoden kuluessa ainoastaan osittain on
 voitu suorittaa, siirrettiin vuoteen 1906 Smk 4,133: 42.

Lyhtyjä, pylväitä ja haarajohtoja.

Päävahdintori	(haaralyhty	1 kpl.
Säätytalon puistikko		2 »
Ritarihuoneen puistikko		1 »
Nikolainkatu		1 »
Laivurinkatu		3 »
Tehtaankatu		3 »
Huvilakatu		5 »
Merikatu		3 »
Pietarinkatu		6 »
Kapteeninkatu		2 »
Tokankatu		7 »
Hietalahden E. Ranta		5 »
Hernesaarenkatu		6 »
Rahapajanranta		4 »
Sipulisaarenkatu		5 »

Ankkurikatu	3 kpl.
Itä Satamakatu	3 »
Kruunuvuorenranta	2 »
Kruunuvuorenkatu	5 »
Kanavakatu	9 »
Linnakatu	1 »
Mariinikatu	1 »
Erinäisiä käymälöitä	12 »
	<u>Yhteensä 90 kpl.</u>

Kustannus vuoden lyhtyjen sijoitustöistä nousi Smk 14,446: 41.

Yksityiset haarajohdot.

57 kpl. uutta haarajohtoa on vuoden kuluessa asetettu. Tähän on kulunut seuraava määrä putkia: Yksityiset haarajohdot.

50 mm valurautaputkia	437,0 m
63 » » »	11,0 m
	<u>Yhteensä 448,0 m</u>

Kustannukset haarajohdoista nousivat Smk 5,656: 99.

Kalusto.

Kalusto katuvalaistusta varten	Smk 22: —	Kalusto.
» putkien laskua varten	» 741: 36	
	<u>Yhteensä Smk 763: 36</u>	

Kaasumittarit.

Vuoden kuluessa kaupungille asetetut kaasumittarit maksoivat Smk 30,051: 24. Kaasumittarit.

Yhteenvedo arvonlisäyksistä:

Pääputkiverkko	Smk 47,426: 88	Kaasulaitoksen vakinaisten tilien arvonlisäykset,
Lyhdyt pylväineen ja haarajohtoineen	» 14,446: 41	
Yksityiset haarajohdot	» 5,656: 99	
Kalusto	» 763: 36	
Kaasumittarit	» 30,051: 24	
	<u>Yhteensä Smk 98,344: 88</u>	

Poistot:

kaasulaitoksen kiinteistä tileistä ja kalustosta:

Poistot.				Smk
Pääputkiverkko	2	%		6,832: 17
Lyhdyt, lyhtypylväät ja haarajohdot.....	2	»	»	2,888: 73
Yksityiset haarajohdot	2	»	»	763: 85
Kaasutehtaan rakennukset	7 1/2	»	»	30,514: 85
Arkadiantontin rakennukset	50	»	»	628: 88
Uunit varustuksineen	7 1/2	»	»	7,768: 82
Koneet ja putkijohdot	7 1/2	»	»	3,753: 98
Kaasukellot	7 1/2	»	»	1,279: 78
Kalusto kaasunvalmistusta varten	10	»	»	261: 40
» katuvalaistusta varten	10	»	»	69: 50
» putkijohtoja varten	10	»	»	870: 19
Konttorikalusto	10	»	»	341: 23
Sekalainen kalusto.....	10	»	»	172: 53
Kaasumittarit	5	»	»	3,628: 28
				<hr/>
				Yhteensä Smk 59,774: 19

Öljykaasulaitos.

Öljykaasu-
laitos.

Tätä laitosta, joka Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan maaliskuun 15 p:ltä 1905 on perustettu korttelin N:o 178 lounaisosaan Herneasaarenskadun varrelle, alettiin rakentaa toukokuun puolivälissä 1905, ja oli laitos valmiina koetettavaksi joulukuun alussa samana vuonna.

Rakennuspiirustukset on tehnyt arkkitehti W. Aspelin, joka myös on tarkastanut rakennustyötä, minkä urakalla suoritti Rakennusmestari Wilh. Ekman. Kaikki koneet — tuotanto 9,000 m³ 24 tunnissa — öljykarburoidun vesikaasun valmistusta ja kaasun puhdistamista varten ammoniakista ja tervasta sekä kaasukellon, jonka käytettävä tilavuus on 1,000 m³, on toimittanut Berlin Anhaltische Maschinenbau Actien Gesellschaft — (= Bamag) Berlinissä, puhdistuskirstut — 4 kpl à 16 m³ pintaa, jaettu kaasuvirta, on tehnyt Hietalahden Laivatokka, asemakaasumittarin, Duplex järjestelmää, 600 m³ tunnissa, sekä asemaregulaattorin on hankkinut Compagnie pour la Fabrication Compteurs & Materiel d'Usines à Gaz Pariisissa. Putkihöyrypannun, jonka lämmityspinta on 60 m³, on valmistanut Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiö Helsingissä, savupiipun Insinööri-toiminimi Gustaf Zitting & C:o, ja muutamat höyry-, vesi- sekä

lämpöjohdot on valmistanut G. E. Berggrenin Konepaja. Kaasulaitos on suorittanut kaikki tasotustyöt, valmistuskaasujohdot, asettanut puhdistuskirstut ja niiden jalustat, asemamittarin ja regulaattorin, toimittanut höyrypannumuurauksen, kaasu- ja lasku- y. m. johdot.

Kuten yllä mainittiin ei uusi laitos valmistunut koetettavaksi ennen joulukuun alkua, vaikka hankinta-aika, sopimuksen mukaan, oli määrätty lokakuun 15 p:ksi.

Syynä myöhästymiseen voidaan pääasiallisesti pitää »Bamag»in hankinnan viivystystä, jonka aiheutti rahtausolojen tuntemattomuus.

Koko viime kesänä Ruotsissa vallitsevan työpajojen työnsulun johdosta syntyi »Bamag»'ille vaikeuksia sopimuksen mukaisesti suorittaa se osa hankinnasta, joka koski kaasuvälikoneeseen tarvittavan puristusilman synnyttämistä. Tähän tarvittavan 22 hv:n de Laval'in höyryturbinin suoranaisesti yhdistetyllä puhalluskoneella oli »Bamag» tilannut Tukholmasta, mutta sai toiminimi niin myöhään ilmoituksen että Tukholman tehdas työnsulun takia oli pakotettu peruuttamaan tilauksen, että muut tehtaat, joiden puoleen toiminimi kääntyi, eivät voineet ottaa hankkiakseen koneistoa sen ajan sisällä, että laitos voitaisiin panna liikkeeseen ennen viime vuoden loppua.

»Bamag»in onnistui kuitenkin hankkia Tukholmasta 22 hv:n varastossa oleva höyryturbiini hihnaliikettä varten ja Englannista puhalluskone samaa käyttöä varten. Sillä tapaa valmistui laitos yllämainituksi ajaksi ja oli toivoa että se tälläkin tapaa järjestettynä koneiston puolesta olisi käyttökelpoinen.

Kokeita tehtäessä havaittiin kuitenkin, ettei voitu saada mitään hihnaa kestävästi niin suurta nopeutta, joka vaadittiin puristusilmalle tarpeellisen paineen aikaansaamiseksi. Sittekin öljyjohdoissa syntynyt vika, joka oli vaikeuttanut näiden kunnollista toimintaa, oli korjattu, oli vielä autettava viallisuus puristusilmakoneistossa. Syystä että tämä vika melkoisessa määrin vaikeutti laitoksen käyttökelpoisuutta, katsoi se insinööri, jonka »Bamag» oli lähettänyt tänne valvomaan laitoksen kuntoonpanoa, olevansa pakotettu tekemään Hallitukselle esityksen, että laitoksen luovuttaminen saataisiin lykätä tämän vuoden kesään tai syksyyn, jolloin sopimuksenmukainen puristusilmakoneisto olisi hankittu ja asetettu sekä muutoinkin loppuhankinta suoritettaisiin.

Jotta voitaisiin käyttää öljykaasulaitosta varten rakennettua kaasukelloa hiilikaasulaitoksesta tulevan kaasun säilyttämiseksi niinä aikoina,

jolloin koko sikäläistä valmistusta ei tarvittu kulutukseen, oli alusta sel-
laiset laitteet järjestetty, että kello höyryvirtahausterilla suorastaan voi-
tiin täyttää putkiverkosta. Tämän järjestelmän kautta kävi myös mah-
dolliseksi yöaikaan ja päiväkulutuksen ollessa pienempi täyttää puheen-
alainen kello, ja sitten laskea ulos kaasu sinä vuorokauden osana, jolloin
kulutus oli suurempi, kaupungin eteläosissa oleviin putkiin, jonka kautta
sielläkin saatiin korkeampi kaasupaine. Joskaan siis ei öljykaasulaitos
kokonaisuudessaan tullut käytäntöön, lisääntyi kuitenkin mainitun kello-
tilan käytäntöönottamisen kautta hiilikaasutehtaan tuotantokyky aina
siihen määrin, että kävi mahdolliseksi, kuitenkin sillä uhalla jonka ai-
heutti vararetorttien puute, kuluvan talven suurimpana kaasukulutus-
aikana tarjota kaupungille kaasua. Tähän onnelliseen tulokseen on
myötävaikuttanut se seikka, että viimekuluneen Joulun edelliset päivät,
jolloin kulutus oli suurin, olivat tavattoman kirkkaat.

Öljykaasulaitoksen kustannusten suorittamiseksi on Kaupunginval-
tuusto myöntänyt osaksi ne 113,483 markkaa, minkä verran käytettävänä
oleva säästö vuodelta 1904 oli meno- ja tuloarviossa laskettua suurempi,
sekä osaksi 96,517 markkaa, mikä summa oli otettava 1906 vuoden meno-
sääntöön, mutta tarvetta myöten etukäteen Rahatoimikamarin maksetta-
vaksi määrättävä 1905 vuoden kuluessa. Tarkotukseen on vuoden kulu-
essa käytetty Smk 164,681: 77.

Kaasunvalmistus.

Valmistettua kaasua.

Valmistettua
kaasua.

Asemakaasumittarien mukaan on valmistettu 2,387,700 m³ hiilikaasua ja 2,400 m³ öljykaasua eli yhteensä 2,390,100 m³ kaasua. Lisäys vuodesta 1904 vastaa 11,12 %.

Kaasunsaanti y. m.

Kaasun saanti.

Näiden 2,387,700 m³ kaasua valmistukseen on kulunut:
tavallisia kaasuhiiliä (noin $\frac{2}{3}$ englantilaisia, loput saksalaisia

hiiliä	7,887,130 kg.
Cannelhiiliä	727,952 »

Yhteensä 8,615,082 kg.

Kaasunsaanti m. tonnista hiiliä oli siis 277,2 m³.

Cannelhiililissä on ollut 8,45 paino %	
Valovoima kaupungin tarkastushuoneessa	13,52 H. k. 1)
» kaasulaitoksella	13,58 »

Hiilien hinnat: Kaasutehtaalle varastoon pantuina ovat vuoden kuluessa otetut hiilet tulleet maksamaan:

Tavalliset kaasuhiilet	Smk 19,04 m. tonni
Cannelhiilet, Niddrie	» 36,80 » »

Sivutuotteet.

Koksia.

Sen lisäksi, mitä on mennyt retorttiunien lämmitykseen, on kaasunvalmistuksesta saatu 79,091 hl. koksia. sivutuotteet.

Koska kaasuksi muutettujen hiilien tilavuus on 107,688 hl., on tilavuuskoksi-prosentti 73,45¹⁾.

M. tonnista kaasuksi muutettuja hiiliä on saatu 9,18 hl. koksia, eli kun niiden paino on 40 kg, hl. kohti 367,20 kg.

Kivihiliterva.

Kaasunvalmistuksesta on saatu tervaa:

Priima, eristettyä	919 tynnyriä
Sekunda, sakeaa ainetta	459 »

Yhteensä 1,378 tynnyriä

Kun tynnyri tervaa painaa 230 kg, vastaa 1,378 tynnyriä 316,940 kg. Tervansaanti on siis 37,95 kg m. tonnilta kaasuksi muutettuja hiiliä²⁾.

Kaasunkulutus.

Yksityistä kaasua valaistukseen	34,93 %	834,568 m ³	Kaasunkulutus.
Yksityistä kaasua lämmitykseen y. m.	39,35 »	940,004 »	1,774,572 m ³
Kaupungin katuvalaistus	16,87 »		403,002 »
Kaasutehtaan valaistus	2,23 »		53,183 »
Vuotoa, tiivistystä y. m.	6,62 »		158,113 »
	Yhteensä 100,00 %		2,388,870 m ³

¹⁾ Kaasun valovoiman mittausta toimitetaan tavallisella avonaisella kaasuliekillä, joka käyttää 5 engl. kuut. kaasua tunnissa.

²⁾ Verrattain alhaiset tulokset ovat aiheutuneet pääasiallisesti saksalaisista kaasuhiilistä, joita on käytetty kaasun alemman rikkipitoisuuden ja helpommin juoksevan tervan saamiseksi.

Koska koko kulutus v. 1904 oli 2,150,640 m³, vastaa lisäys v:lta 1905, 238,230 m³, 11,08 %.

Suurin kaasunkulutus oli torstaina joulukuun 7 p., jolloin kaasua käytettiin 12,200 m³. Vastaava luku v:lta 1904 oli 11,570 m³.

Pienin oli kaasunkulutus lauantaina kesäkuun 24 p., jolloin käytettiin 1,430 m³ kaasua. Vastaava luku v:lta 1904 oli 1,250 m³.

Tulot kaasusta ja sivutuotteista.

Yksityinen kaasunkulutus.

Tulot yksityisestä kaasunkulutuksesta.	Kaasua à 30 p. m ³ :lta....	834,568 m ³	Smk 250,370: 40
	Vähenee alennuksia (kaupungin kulutuksessa 10 %)	»	7,362: 77 Smk 243,007: 63
	Kaasua à 15 p. m ³ :lta	940,004 m ³	» 141,000: 60
	Yhteensä	1,774,572 m³	Smk 384,008: 23

Katuvalaistuksen kaasu.

Tulot katuvalaistuksen kaasusta. Katuvalaistuksen kaasunkulutuksesta, 403,002 m³ à 30 p:iä, on kaupunkia velotettu Smk 120,900: 60 —; meno- ja tuloarviossa laskettu summa oli Smk 126,300: —.

Sivutuotteet.

Koksi.

Tulot sivutuotteista. Myyty ja kaasutehtaan tarpeiksi — paitsi uuninlämmitykseen — käytetty:

	%	hl.	Smk
Musertamatonta koksia	94,15	83,541	109,757: 59
Muserrettua koksia	5,85	5,190	9,729: 90
Yhteensä	100,00	88,731	119,487: 49

Keskimääräinen myyntihinta musertamattomista koksista Smk 1: 31 hl:lta

» » muserretuista koksista » 1: 87 »

Kivihiiliterva.

Vuoden valmistuksesta on myyty:

Eristettyä tervaa	873 tynnyriä	Smk 11,922: —
Sakeata ainetta	457 »	» 3,062: —
Yhteensä	1,330 tynnyriä	Smk 14,984: —

Yksityisen kaasunkulutuksen erikoisseikat.

1905 vuoden meno- ja tuloarviossa lasketun ja todellisuudessa saadun yksityisen kaasunkulutuksen suhde näkyy seuraavasta: Yksityinen kaasunkulutus.

	Todellisuudessa.	Arvion muk.
Kaasua valaistukseen	834,568 m ³	870,000 m ³
Kaasua lämmitykseen y. m.	940,004 m ³	930,000 m ³
	Yhteensä 1,774,572 m ³ 1)	1,800,000 m ³

Yksityisen kaasunkulutuksen lisääntyminen vuodesta 1901 näkyy seuraavasta:

	Valokaasua.	Lämmityskaasua.	Yhteensä.
V. 1901	636,379 m ³	184,292 m ³	820,671 m ³
» 1902	644,366 »	321,286 »	965,652 »
» 1903	719,842 »	523,607 »	1,243,449 »
» 1904	796,996 »	720,083 »	1,517,079 »
» 1905	834,568 »	940,004 »	1,774,572 »

Lisäys v:sta 1901—1905: valokaasusta 4,7 % sekä lämmityskaasusta 30,5 %.

Kaasutehtaan varastosta on seuraavat lämmityskaasu-koneet vuoden kuluessa myyty:

1-liekin kaasukeittäjiä	244 kpl.
2-liekin »	648 »
3- ja useamman liekin kaasukeittäjiä	10 »
Paistinuuneja	4 »
Kylpyuuneja	34 »
Vedenlämmittäjiä	5 »
Kaasukamineja	7 »
Erinäisiä koneita	15 »
	Yhteensä 967 kpl.

Lokakuun 1 p:stä v. 1900 on 3,084 kpl. sekalaisia lämmityskaasu-koneita myyty kaasutehtaasta.

Kaasumoottoreja oli vuoden lopussa 19 kpl. yhteensä 85 hevosvoimalla.

1) Vähentynyt kulutus »lakkoviikolla»; yksityistä kaasua valaistukseen noin 31,500 m³ sekä kaasua lämmitykseen y. m. n. 30,000 m³. Myymäläin aikasempi sulkeminen ja rajotukset erinäisten ravintolain sulkuajoissa y. m. ovat myötävai-
kuttaneet kaasunkulutukseen.

Kuluttajilla käytännössä olevia kaasumittareita.

	Valokaasu	Lämmityskaasu	Yhteensä
Kuluttajilla käytännössä olevia kaasumittareita.			
Käytännössä Jouluk. 31 p. 1905	1,109 kpl.	2,870 kpl.	3,979 kpl.
Käytännössä Tammik. 1 p. 1905	970 »	1,922 »	2,892 »
Lisäys vuoden kuluessa	139 kpl.	948 kpl.	1,087 kpl.

Lisäys vastaa 37,5 %.

Kaikista kuluttajilla käytännössä olevista kaasumittareista 31 p. jouluk. 1905 oli 72,2 % lämmityskaasumittareita, vastaten 66,4 % v. 1904.

Koska kuluttajilla olevia kaasumittareita lokakuun 1 p. 1900 oli 564 kpl. valokaasu- ja 55 kpl. lämmityskaasumittaria, eli yhteensä 619 kpl., on mittarien luku $5 \frac{1}{4}$ vuodessa lisääntynyt 545 valokaasu- ja 2,815 lämmityskaasumittarilla eli yhteensä 3,360 kpl.

Katuvalaistus.

Katuvalaistus.

	Kokoyön liekkejä		Puolenyön liekkejä		Yhteensä
	kpl.	kpl.	kpl.	kpl.	
Liekkejä vuoden alussa:					
Auerliekkejä 105 l. tuntikulutuksella	622		912		
Lukasliekkejä 500 l. tuntikulutuksella	—		2		
Avoimia liekkejä 141 l. tuntikulutuksella	6	628 ¹⁾	—	944	1,572 ²⁾
Liekkejä vuoden lopussa:					
Auerliekkejä 105 l. tuntikulutuksella	677		999		
Lukasliekkejä 500 l. tuntikulutuksella	—		2		
Avoimia liekkejä 141 l. tuntikulutuksella	6	683 ¹⁾	—	1,001	1,684 ²⁾
Lisäys	—	35	—	57	112

¹⁾ 46 kpl. auer- ja 6 kpl. avoimia liekkejä ovat aikakautisia satamissa. — ²⁾ Tähän ei ole luettu sellaisia liekkejä, jotka rakennustöiden y. m. takia ovat samuksissa.

Kaasun valmistuskustannukset.

Menot.

				Valmistuskus- tannus.
Tavallisia kaasuhiiliä	Smk	148,849:	44	
Cannelhiiliä	»	25,113:	05	
Hiilien kuljetus ja sovelluttami- nen	»	<u>3,655:</u>	56	177,618: 05
Sekalaisia aineksia	»			4,935: 71
Kaasumestarin palkkaus	»			6,125: —
Lämmittäjain palkkaus	»			21,359: 35
Höyrypannu- ja tyhjennyskus- tannus	»			10,511: 21
Kaasunpuhdistus	»			3,133: 10
Rakennusten kunnossapito ..	»	849:	81	
Uunien	»	12,872:	16	
Koneiden	»	2,162:	95	
Kaasukellojen	»	631:	38	
Pääputkiverkon	»	1,940:	33	
Kaluston	»	<u>2,012:</u>	46	20,469: 09
Koksityö	»			10,845: 26
Tervatyö	»			3,062: 37
Hallinto :				
Hallituksen palkkio	»	8,000:	—	
Osa toimitusjohtajan palkkaa, osapalkka ja vuokraapu ..	»	7,500:	—	
Kamreerin ja rahastonhoitajan palkka	»	6,300:	—	
Osa kirjanpitäjän palkkaa	»	1,500:	—	
Osa konttoriapulaisten palkkaa	»	<u>500:</u>	—	23,800: —
Sekalaisia kustannuksia, kuten polttoaineet, valaistus, vesi- maksu, palovakuutus- ja ta- paturmavakuutusmaksuja, puhtaanapito ja vartioimi- nen sekä arvaamattomia me- noja	»			19,979: 63
Kaasua kelloissa Tammik. 1 p. 1905	»	102:	—	20,081: 63 301,940:77

Tulot:

Koksista	Smk 110,158: 84	
Kivihiilitervasta	» 16,012: —	126,170: 84
Kaasua kelloissa 31 p. jouluk.		
1905	» 348: —	126,518: 84
<i>Valmistuskustannus</i> Smk		175,421: 93

Tämän mukaan tulee maksettavaksi määrätyn kaasumäärän, 2,177,574 m³, valmistushinta olemaan 8,15 penniä m³:lta, vastaten 7,29 penniä vuonna 1904.

Syynä kaasunvalmistushinnan lisääntymiseen on pidettävä: menot lakkoviikolla, jotka nousivat Smk 5,027: 29, mikä menoerä on merkitty valmistuskustannusten sekalaisiin menoihin, tuntuvasti kohonneet palkat retorttiunilämmittäjille, koneenkäyttäjille y. m., koksien hinnan aleneminen sekä pienempi kaasunsaanti, jonka ovat pääasiallisesti aiheuttaneet saksalaiset kaasuhiilet.

Taloudelliset tulokset.

Yksityinen kaasunkulutus.

Tulot:

Yksityisen kaasunkulutuksen taloudelliset tulokset.	Maksettavaksi pantu kaasu, alennukset vähennettyinä.. Smk 384,008: 23
---	---

Menot:

1,774,572 m ³ kaasua à 80,5584 1,000 m ³ :lta	Smk 142,956: 72	
Mittarien lukeminen ja maksujen kanto..	» 5,117: 85	
Osa konttoriapulaisen palkkaa	» 1,000: —	
Ylimääräisiä kirjoitusapulaisia	» 2,500: —	
Konttoritarverahoja	» 3,074: 40	
Kaasumittarien kunnossapito	» 1,449: 69	
Yksityisjohtojen kunnossapito	» 38: 14	
Sekalaisia kustannuksia	» 5,571: 87	161,708: 67
		<u>Voitto Smk 222,299: 56</u>

Katuvalaistus.

Tulot:

Katuvalaistuksen taloudelliset tulokset.	Maksettavaksi pantu kaasu	Smk 120,900: 60
--	---------------------------------	-----------------

Menot:

403,002 m ³ kaasua à 80,5584 1,000 m ³ :lta	<i>Smk</i>	32,465: 21	
Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitajat	»	28,034: 35	
Lamppujen kunnossapito	»	2,397: 01	
Lyhtyjen, pylväiden ja haarajohtojen kunnossapito	»	3,557: 56	
Sekalaisia kustannuksia	»	1,224: 24	67,678: 37
			<u>Voitto <i>Smk</i> 53,222: 23</u>

Yksityistyöt:

Tulot:

Toimitettuja töitä ja tarveaineiden myynti	<i>Smk</i>	149,491: 67	Yksityistöiden taloudelliset tulokset.
--	------------	-------------	--

Menot:

Osa toimitusjohtajan palkkaa	<i>Smk</i>	6,000: —	
Osa kirjanpitäjän palkkaa	»	1,500: —	
Putkenlaskijain esimiehen palkka	»	3,000: —	
Aineskirjanpitäjän palkka	»	2,100: —	
Ylimääräisiä kirjoitusapulaisia	»	1,208: —	
Tarveaineita ja työkuksannuksia	»	103,745: 41	117,553: 41
			<u>Voitto <i>Smk</i> 31,938: 26</u>

Nettovoitto:

Kun allaolevilta tileiltä on saatu seuraavat voitot:

Yksityisen kaasunkulutuksen	<i>Smk</i>	222,299: 56	
Katuvalaistuksen	»	53,222: 23	
Yksityisten töiden	»	31,938: 26	307,460: 05
ja tästä vähennetään:			
poistoa vakinaisista tileistä, kalustosta ja kaasumittareista	»	59,774: 19	
korkoa liikepääomasta	»	4,907: 22	64,681: 41
saadaan puhdas voitto	<i>Smk</i>	242,778: 64	

Nettovoitto.

Puhdas voitto vuodelta 1904, jolloin poistoprosentit olivat samat kuin v. 1905, oli *Smk* 232,745: 99.

Käytettävissä oleva säästö.

Käytettävissä
oleva säästö.

Tämä säästö, joka vastaa 1905 vuoden vuosirahansäännössä laskettua, missä arvonlisäyksiä ei ole merkitty varoiksi eikä mitään vakinaisten tilien poistoja ole tehty, saadaan

kun puhtaasta voitosta	Smk 242,778: 64	
vähennetään		
arvonlisäysten	Smk 98,344: 88	
ja poistojen	» 59,774: 14	
erotus	» 38,570: 69	
sekä siirretty määräraha pääkaasuverkon laajentamiseen	» 4,133: 42	42,704: 11
<i>Käytettävissä oleva säästö</i>	<i>Smk 200,074: 53</i>	

Mainittu säästö sekä voittovaroilla toimitetut arvonlisäykset y. m. ovat, kaupungin v. 1900 otettua kaasulaitoksen huostaansa, nousseet seuraaviin määrin:

	Käytettävä säästö <i>Smk</i>	Voittovaroilla toimitet- tuja arvonlisäyksiä <i>Smk</i>
V. 1900	2,869: 86	45,709: 57
» 1901	94,693: 15	27,778: 65
» 1902	111,242: 22	85,268: 82
» 1903	198,232: 84	63,816: 06
» 1904	199,773: —	94,164: 11
» 1905	200,074: 53	98,344: 88
<i>Yhteensä</i>	<i>806,885: 60</i>	<i>415,082: 09</i>

Kaasulaitoksen asema kaupunginrahastoon nähden.

Velka tammikuun 1 p. 1905.

Kaasulaitoksen asema kaupun- ginrahastoon nähden.	Saldo edelliseltä vuodelta....	Smk 117,572: 01	
	Budgettivoitto vuodelta		
	1904	» 86,290: —	203,862: 01
	Vuoden kuluessa nostettu ..	» 374,000: —	
	Korkohyvitystä	» 4,907: 22	378,907: 22 582,769: 23
	<i>Siirto Smk</i>		<i>582,769: 23</i>

Siirto Smk	582,769: 23
Rahastoon suoritettu rahassa »	236,000: —
Katuvalaistuksen kaasu »	120,900: 60
Sisävalaistuksen kaasu »	15,531: 24
Luovutettu koksia ja suori- tettu töitä	13,762: 91
Kustannus petroleumivalais- tuksesta	10,908: 37
	397,103: 12
Velkaa kaupunginrahastoon Jouluk. 31 p. 1905	Smk 185,666: 11

Teknilliset tulokset y. m.

	1905	1904	1903	1902	1901	
Kaasuvalmistus	m ³ 2,390,100	2,149,900	1,811,330	1,496,690	1,335,000	Teknilliset tulokset.
Kaasunkulutus yksityiseen valaistukseen	» 834,568	796,996	719,842	644,366	636,379	
Kaasunkulutus keittämi- seen y. m.	» 940,004	720,083	523,607	321,286	184,292	
Kaasunkulutus katuvalais- tukseen	» 403,002	394,610	375,455	349,868	323,089	
Kaasunkulutus kaasuteh- taan tarpeisiin	» 53,183	55,759	42,539	31,765	31,298	
Kaasunvuoto ja tiivistys ..	» 158,113	183,192	149,957	149,985	159,802	
Kaasunvuoto % koko ku- lutuksesta	% 6,82	8,52	8,28	10,01	11,97	
Suurin kulutus vuorokau- dessa	m ³ 12,200	11,570	10,470	8,080	7,170	
Pienin kulutus vuorokau- dessa	» 1,130	1,250	1,180	1,120	900	
Katuliekkejä vuoden lo- pussa	kpl. 1,684	1,572	1,474	1,424	1,282	
Käytännössä olevia kaasu- mittareita vuoden lopussa »	3,979	2,273	2,135	1,483	970	
Kaasumootoreja vuoden lopussa	» 19	19	19	19	21	
S:n	h.voim. 85	85	82	82	90	
Retorttivuorokausia vuo- dessa	kpl. 16,971	15,714	13,138	11,396	10,496	
Retorttilatinkeja vuodessa »	77,994	66,884	52,992	45,518	43,661	
Kaasuntuotanto retortti- vuorokautta kohti	m ³ 140,7	136,8	137,9	131,4	127,2	
Kaasuntuotanto retorttila- tinkia kohti	» 30,6	32,1	34,2	32,9	30,6	

	1905	1904	1903	1902	1901
Retorttilatinkien keskipaino kg	110,5	114,4	118,98	118,4	108,9
Korkein luku ladattuja retortteja vuorokaudessa.. kl.p	83	81	71	58	55
Alin luku ladattuja retortteja vuorokaudessa »	12	10	10	11	11
Kaasutettuja tavallisia kaasuhiiliä kg	7,887,130	6,940,380	5,605,000	4,900,000	4,334,970
Kaasutettuja cannelhiiliä . »	727,952	708,910	700,200	487,200	421 170
Cannelhiililisä..... %	8,45	9,27	11,15	9,02	8,86
Kaasunsaanti m ³ tonnista hiiliä m ³	227,15	281,06	287,3	277,82	280,69
Koksinsaanti hl	9 18	9,68	10,43	11,33	10,62
Tervansaanti kg	37,95	44,5	43,50	42,10	44,05
Keskim. valovoima kaup. tarkastushuoneessa n.k.	13,56	13,53	13,56	13,56	13,74
Keskim. valovoima kaasutehtaalla »	13,58	13,56	13,62	13,58	13,84

Petroleumi-katuvalaistus.

Petroleumi-katuvalaistus.

Sen lyhdynsyyttäjään lakon johdosta, joka viimekuluneen Joulukuun alussa puhkesi silloisen petroleumikatuvalaistuksen urakoitsijan, T:ri A. af Forselles'in lyhdynsyyttäjään kesken, josta oli seurauksena että tämä osa kaupungin valaistusta voi toimia ainoastaan vähässä määrin, katsoi urakoitsija, koska hän periaatteellisista syistä ei voinut suostua niihin vaatimuksiin, jotka työmiehet olivat asettaneet työn alkamisen ehdoksi, olevansa pakotettu tekemään kaupungin viranomaisille sen tarjouksen, että kaupunki heti, vaikkei voimassaoleva välipuhe päättynyt ennenkuin keväällä 1906, ottaisi huostaansa puheenalaisen valaistuksen samoilla ehdoilla, jotka olivat alkuperäisesti säädetyt. Viimekuluneen joulukuun 12 p. päätti Kaupunginvaltuusto hyväksyä tämän tarjouksen ja annettiin hallituksen toimeksi viimestään saman kuun 15 p. ottaa huostaansa ja panna käytäntöön petroleumi-katuvalaistus kaupungin laskuun.

Hallituksen onnistuttua tehdä hyväksyttävä sopimus lakontehneiden syyttäjään kanssa alkoi valaistus hallituksen toimesta 16 p. joulukuuta.

Vuoden menot tämän valaistuksen käyttöön, aineiden ja kaluston ostoon ja työpajan rakentamiseen kaasutehtaalle polttajain korjausta y. m. varten nousevat Smk:kaan 10,908: 37, seuraavan jaotelman mukaan:

Petroleumia	Smk	2,621: —
Sytyttäjien ja esimiesten palkat	»	1,922: 50
Kalusto	»	2,903: 23
Kunnossapito; palkkauksia	Smk	146: 30
» ; tarveaineet	»	3,262: 98
Sekalaisia menoja	»	52: 36
	Yhteensä Smk	10,908: 37

Valaistus käsittää 458 kpl. puolenyön ja 277 kpl. kokoyön liekkiä. Sytyttäjien luku on 25, paitsi 3 esimiestä.